

Participatieverslag

Zonnepark Noordhorn

Inhoud

Gesprekslogboek	4
Energiecoöperatie De Zevenster Zonnestroom	4
Kennismaking: 4 augustus 2022, Zuidhorn	4
Vervolg: 5 oktober 2022, online	4
Update: oktober - november 2022, per mail	4
Update: 17 augustus 2023, per mail	4
Dorpsbelangen Noordhorn	4
Kennismaking: 21 november 2022, Dörpsstee Noordhorn	4
Contact: maart 2023, telefonisch	5
Contact: augustus - september 2023, per mail & telefonisch	5
Bewoners	5
Uitnodiging keukentafelgesprekken: 11 augustus 2023, per post	5
Keukentafelgesprek: 17 augustus 2023, Hoendiep Oostzijde 59 Noordhorn	6
Uitnodiging bewonersavond: 5 september 2023, per post	7
Bewonersavond: 20 september 2023, Dörpsstee Noordhorn	8
Keukentafelgesprek: 2 oktober 2023, Hoendiep Westzijde	8
Nieuwsbrief: 3 oktober 2023, per mail	9
Contact bewoner Hoendiep Oostzijde: 4 oktober 2023, telefonisch	9
Direct omwonenden: 10 oktober 2023, per mail en post	9
Nieuwsbrief: 10 oktober 2023, per mail	9
Lokale media: 11 oktober 2023	9
Contact: 10 en 16 oktober 2023, Bewoners Hoendiep Westzijde	9
Bewonersavond: 16 oktober 2023, Dörpsstee Noordhorn	9
Nieuwsbrief: 20 oktober 2023, per mail	10
Uitnodiging werkgroep Landschappelijke inpassing en Financiële participatie:	
10 november 2023, per mail	10
Werkgroepsessie Landschappelijke inpassing: 6 december 2023, Dörpstee Noordhorn	10
Nieuwsbrief: 18 december 2023, per mail	10
Aankondiging: 18 december 2023, per brief	10
Werkgroepsessie financiële participatie: 17 januari 2024, Dörpstee Noordhorn	10
Gesprek: 25 januari 2024, Emmasingel 4 (kantoor Novar)	11
Terugkoppeling werkgroep financiële participatie: 30 januari 2024, per mail	11
Versturen boekje participatie: 20 februari 2024, per post	11
Contact werkgroep financiële participatie: 26 februari 2024, per mail	11
Contact werkgroep financiële participatie: 28 maart 2024, per mail	11
Delen schets werkgroep landschappelijke inpassing: 28 maart 2024, per mail	12
Nieuwsbrief: 15 april 2024, per mail	12
Contact bewoonster: 23 april 2024, per mail	12
Advertentie De Streekkrant: 30 april 2024, krant	12
Aankondiging informatieavond: 30 april 2024, mail	12
Aankondiging en oproep: 30 april 2024, mail	13

Nieuwsbrief: 30 april 2024, mail	13
Aankondiging informatieavond: 1 mei 2024, per brief	13
Advertentie Het Westerkwartier: 7 mei 2024, krant	13
Contact: 7 mei 2024, telefonisch	13
Contact: 7 mei 2024, mail	13
Inloopavond: 13 mei 2024, Dörpsstee Noordhorn	14
Nieuwsbrief: 6 juni 2024, mail	14
Nieuwsbrief: 27 augustus 2024, mail	14
Nieuwsbrief: 7 maart 2025, mail	14
Overig	14
Kennismaking Waterschap Noorderzijlvest	14
Kennismaking Koopman TransMission Noordhorn	14
Provincie Groningen	15
Bijlage 1: Verslag eerste bewonersavond	16
Aanwezigen	19
Inleiding	19
Afspraken	19
Terugkoppeling vragen van de bewoners	20
Bijlage 1: Voorbeelden landschappelijke inpassing	24
Bijlage 2: Vergunningsprocedure	28
Bijlage 2: Verslag tweede bewonersavond	29
Aanwezigen	32
Inleiding	32
Afspraken	32
Verslag agendapunten	33
Bijlage 1: Schetsen en doorsnedes landschappelijke inpassing	36
Bijlage 3: Gespreksverslag werkgroep landschappelijke inpassing	38
Aanwezigen	39
Inleiding	39
Voorstel Eelerwoude	39
Input	41
Algemene vragen	41
Afspraken/acties en vervolg	42
Visualisaties	43
Bijlage 4: Gespreksverslag werkgroep financiële participatie	46
Aanwezigen	47
Inleiding	47
Vragen (waarop wij zouden terugkomen)	47
Afspraken	48
Bijlage 5: Verslag inloopavond	49
Aanwezigen	50
Samenvatting	50

Gesprekslogboek

Energiecoöperatie De Zevenster Zonnestroom

Kennismaking: 4 augustus 2022, Zuidhorn

Aanwezig: Carien Denissen, Reint Brondijk, Jos Hoving, Miron Westerhof

Op bezoek geweest bij De Zevenster Zonnestroom. Kennis gemaakt met elkaar en het initiatief geïntroduceerd aan de energiecoöperatie. Nog voorzichtig geweest met het delen van de locatie, de focus lag op kennismaken en de houding van de energiecoöperatie tegenover een grondgebonden zonnepark nabij Noordhorn op te halen.

Vervolg: 5 oktober 2022, online

Aanwezig: Carien Denissen, Klaas Jansen, Jos Hoving, Miron Westerhof

Een online meeting gehouden waarbij we de energiecoöperatie op de hoogte hebben gesteld van de stand van zaken. Daarnaast hebben we de exacte locatie gedeeld en afgesproken dat de coöperatie deze voorlopig voor zichzelf houdt.

Update: oktober – november 2022, per mail

Uitnodiging vanuit Novar om in gesprek te blijven. De Zevenster Zonnestroom gaf aan daarmee nog even te willen wachten totdat de plannen wat concreter zijn. Wel zouden ze graag op de hoogte worden gebracht van concrete stappen. Update verstuurd over de uitvoering van de quickscan flora & fauna, gesprekken met de gemeente over de uitgangspuntenkaart en het inplannen van de maatwerkgesprekken.

Update: 17 augustus 2023, per mail

Updates verstuurd over de keukentafelgesprekken en de bewonersavond. Daarnaast de link naar de projectpagina gedeeld.

Dorpsbelangen Noordhorn

Kennismaking: 21 november 2022, Dörpsstee Noordhorn

Aanwezig: Mark Postema, Arjan Hofman, Coen Miljoen, Jos Hoving, Miron Westerhof

Op bezoek geweest bij Dorpsbelangen Noordhorn. Kennis gemaakt met elkaar en het initiatief geïntroduceerd aan dorpsbelangen. De exacte locatie gedeeld en afgesproken dat de drie aanwezige bestuursleden deze voorlopig voor zichzelf houden. Duidelijk besproken dat wij vanuit Solarfields niet van dorpsbelangen verwachten om voor of tegen het plan te zijn, maar dat wij graag samen willen optrekken in het participatie traject. Dorpsbelangen geeft aan een faciliterende rol te kunnen spelen. Verder geeft Dorpsbelangen Noordhorn aan dat De Zevenster Zonnestroom in Zuidhorn is gestationeerd terwijl het plangebied in Noordhorn ligt. Dit kan lastig zijn voor het

draagvlak. Advies wordt gegeven om ook de mogelijkheden te onderzoeken om een energiecoöperatie op te richten in Noordhorn.

Contact: maart 2023, telefonisch

Aanwezig: Mark Postema en Lylian Dwarkasing

Afgesproken dat we de brief voor de keukentafelgesprekken en andere externe communicatie met de voorzitter zou delen voor het verwerken van de eventuele lokale gevoeligheden. Daarnaast is afgesproken om participatieplan te delen zodra deze is goedgekeurd door de gemeente.

Contact: augustus - september 2023, per mail & telefonisch

Afgesproken de bewonersavond in de Dörpsstee te organiseren. Daarnaast afgesproken dat wij als Novar uitleggen aan de bewoners dat Dorpsbelangen Noordhorn puur een faciliterende rol speelt. Ook afgesproken dat Dorpsbelangen Noordhorn dit zelf toelicht op 20 september 2023.

Bewoners

Uitnodiging keukentafelgesprekken: 11 augustus 2023, per post

Op 11 augustus zijn de uitnodigingen voor de keukentafelgesprekken verstuurd naar onderstaande adressen:

Adres	Afspraak	Direct/ indirect omwonenden
Van Starckenborghkanaal Noordzijde 51, 9804 TA Noordhorn	-	Grondeigenaar
Hoendiep Oostzijde 53, 9804 TB Noordhorn	Geen reactie	Direct omwonenden
Hoendiep Oostzijde 57, 9804 TB Noordhorn	Geen reactie	Direct omwonenden
Hoendiep Oostzijde 59, 9804 TB Noordhorn	Van Houten Donderdag 17 augustus 14.00 uur	Direct omwonenden
Hoendiep Westzijde 64, 9801 TB Zuidhorn	Geen reactie	Direct omwonenden
Hoendiep Westzijde 60, 9801 TB Zuidhorn	Geen reactie	Direct omwonenden
Sloep 50, 9801 RG Zuidhorn	Jasper en Annet het Lam Maandag 18 september 09:00 uur	Direct omwonenden
Sloep 9, 9801 RG Zuidhorn	Geen reactie	Direct omwonenden
Mokkenburgweg 3, 9804 TC Noordhorn	Geen reactie	Indirect omwonenden

Keukentafelgesprek: 17 augustus 2023, Hoendiep Oostzijde 59 Noordhorn

Aanwezig: Miron Westerhof, Sjoukje Huitema en de heer van Houten

We werden vriendelijk ontvangen. Miron begon met de introductie van Novar en het project. Ook heeft ze het proces van begin tot eind uitgelegd en het participatieproces kort toegelicht.

Meneer is op de hoogte wat betreft de energietransitie. Hij werkt zelf ook in de energie.

We hebben de opties voor landelijke inpassing gedeeld. De wandelroute langs het groene perceel noemt hij als aandachtspunt. Hij hoopt dat de tunnel die op het terrein van de grondeigenaar ligt blijft, want dit is een populaire wandelroute.

Hij staat achter de energietransitie en begrijpt dat dit nodig is. Hij staat achter het meest oostelijke perceel van het plangebied. Het perceel ten westen van de vier woningen is voor hem geen optie. Hij is een aantal jaar geleden verhuisd voor dit uitzicht en zit dus niet te wachten op een zonnepark op deze plek. Ook niet als we dit landschappelijk gaan inpassen want dan is alsnog het vrije uitzicht weg. De tuin van meneer van Houten grenst direct aan dit perceel. Hij heeft al contact gehad met de gemeente Westerkwartier (Leon Teeuw), om aan te geven dat hij bezwaar gaat maken voor dit perceel.

Hij geeft aan dat de brief wel rauw op zijn dak viel. Uit de eerste alinea en vooral door de afbeelding van de percelen met de kleuren interpreteerde hij dat dit project al deels rond was. We hebben aangegeven dat dit niet onze intentie is en dat we zijn feedback gaan meenemen voor een volgende brief.

Wij hebben dit als een prettig en constructief gesprek ervaren.

Keukentafelgesprek: 18 september 2023, Sloep 50 Zuidhorn

Aanwezig: Miron Westerhof, Sjoukje Huitema en Jasper en Annet het Lam

We werden vriendelijk ontvangen. Miron begon met de introductie van Novar en het project. Ook heeft ze het proces van begin tot eind uitgelegd en het participatieproces kort toegelicht.

Bewoners laten zien dat ze dat ze zicht hebben op het mogelijke zonnepark en maken zich hier zorgen over. Ze geven aan dat het stuk land hoger ligt en dat het zonnepark daardoor nog beter zichtbaar is vanaf de Zuidhorn. Daarnaast zijn ze bang voor de schittering die de panelen kunnen geven. Miron heeft uitleg gegeven over de speciale coating die ervoor zorgt dat er zo min mogelijk licht wordt gereflecteerd door de zonnepanelen. Ook hebben we impressies laten zien van landschappelijke inpassing. Zij geven aan dat zij het zonnepark graag uit het zicht willen hebben.

Zij geven nog als tip mee dat het in de ogen van Zuidhorn voelt als een natuurgebied. We hebben aangegeven dat wij de input van dit gesprek meenemen in de verdere ontwikkelingen van het plan.

Wij hebben dit als een prettig en constructief gesprek ervaren.

Uitnodiging bewonersavond: 5 september 2023, per post

Op 5 september zijn de uitnodigingen voor de bewonersavond verstuurd naar onderstaande adressen:

Adres	Type
Van Starckenborghkanaal Noordzijde 51, 9804 TA Noordhorn	Grondeigenaar
Hoendiep Oostzijde 53, 9804 TB Noordhorn	Omwonenden
Hoendiep Oostzijde 57, 9804 TB Noordhorn	Omwonenden
Hoendiep Oostzijde 59, 9804 TB Noordhorn	Omwonenden
Hoendiep Westzijde 64, 9801 TB Zuidhorn	Omwonenden
Hoendiep Westzijde 60, 9801 TB Zuidhorn	Omwonenden
Sloep 50, 9801 RG Zuidhorn	Omwonenden
Sloep 9, 9801 RG Zuidhorn	Omwonenden
Mokkenburgweg 3, 9804 TC Noordhorn	Omwonenden

Daarnaast is een advertentie geplaatst in De Streekkrant (publicatie week 36 - 5 september 2023: <https://destreekkrant.nu/lees-digitaal/>) en Het Westerkwartier (publicatie week 37 - 12 september 2023: <https://krant.het-westerkwartier.nl/reader/?epub=https://krant.het-westerkwartier.nl/ndc-ws/hetwesterkwartier/issues/7421/#/pages/1>).

Verder is de advertentie/uitnodiging voor de bewonersavond gepubliceerd op onze projectpagina (<https://www.novar.nl/projecten/zonnepark-noordhorn/>) en is de bewonersavond aangekondigd op de website van de gemeente Westerkwartier (<https://www.westerkwartier.nl/een-zonnepark-in-noordhorn-denkt-u-mee>).

De advertentie is opgepikt door andere lokale media. Zodoende zijn de datum en tijd van de bewonersavond ook op onderstaande media aangekondigd.

- 10 september 2023 infoleek.nl
(<https://www.infoleek.nl/85339/2023/09/10/projectontwikkelaar-novar-wilt-zonnepark-in-noordhorn-denkt-u-mee/>)
- 11 september 2023 westerkwartier.nu
(<https://www.westerkwartier.nu/bewonersavond-20-september-2023-informatie-over-zonnepark-bij-noordhorn/>)
- 11 september 2023 welkominzuidhorn.nl
(<https://www.welkominzuidhorn.nl/actueel/actueel-zuidhorn/zonnepark-bij-noordhorn>)
- 14 september 2023 rtvnoord.nl
(<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/1065407/mogelijk-zonnepark-bij-noordhorn-veld-met-ruim-17000-zonnepanelen>)
- Inhetwesterkwartier.nl
(<https://www.inhetwesterkwartier.nl/agenda/bewonersavond-zonnepark-noordhorn>)

Bewonersavond: 20 september 2023, Dörpsstee Noordhorn

Op 20 september heeft de eerste bewonersavond plaatsgevonden. Hier waren ongeveer 70 bewoners bij aanwezig. In bijlage 1 is het uitgebreide verslag te vinden.

Keukentafelgesprek: 2 oktober 2023, Hoendiep Westzijde

Aanwezig: Miron Westerhof, Sjoukje Huitema en bewoners Hoendiep Westzijde 60, 64, 64a en 64b

We werden vriendelijk ontvangen. Miron en Sjoukje hebben aangegeven dat het de intentie was om het keukentafelgesprek voor de bewonersavond van 20 september te voeren. Helaas is de eerste uitnodiging voor een keukentafelgesprek nooit goed aangekomen waardoor de bewoners enigszins verrast werden tijdens de bewonersavond. We hebben de juiste adressen genoteerd en aangegeven dat we ze nu ook per e-mail gaan informeren over de ontwikkelingen. Hiermee hopen we dat deze situatie zich niet nogmaals voordoet.

Enkele aanwezige bewoners waren ook aanwezig bij de informatieavond. Het was dus niet nodig om algemene informatie over het project te verstrekken. Wel hebben we kort het omgevingsproces toegelicht.

Bewoners laten zien dat ze zicht hebben op het mogelijke zonnepark en maken zich hier zorgen over. Ze geven aan dat het stuk land hoger ligt en dat het zonnepark daardoor nog beter zichtbaar is vanaf hun woning in Zuidhorn. Daarnaast zijn ze bang voor de schittering die de panelen kunnen geven. Miron heeft uitleg gegeven over de speciale coating die ervoor zorgt dat er zo min mogelijk licht wordt gereflecteerd door de zonnepanelen. Door de stand van de zonnepanelen zorgen wij ervoor dat er zo min mogelijk licht wordt gereflecteerd. Echter kan er tijdens de dag onder een bepaalde hoek een kort moment zijn dat het zonnepark schittering veroorzaakt. Een goede landschappelijke inpassing kan ervoor zorgen dat het zonnepark zoveel mogelijk uit het zicht wordt gehaald. Hierdoor is de kans op schittering minimaal.

Wij hebben de bewoners gevraagd of zij willen meedenken over de landschappelijke inpassing. Als directe omwonenden hebben zij zicht op de zuidzijde van het mogelijke zonnepark. Daarom willen wij ze graag uitnodigen om deel te nemen in een werkgroep die zich bezig gaat houden met het ontwerp. Hier staan ze voor open. Wij hebben duidelijk aangegeven dat meedenken niet meedoen is. Ze behouden te allen tijde het recht om bezwaar in te dienen. Meedenken voorkomt alleen dat er straks een plan ligt waar de bewoners zich helemaal niet in kunnen vinden.

Ook geven de bewoners aan dat dit het mooiste stukje recreatie van Zuidhorn is. Uitzicht op het zonnepark zou afbreuk doen op dit stukje Zuidhorn. Een goed ingepast ontwerp is dus erg belangrijk.

Voor de aanvang van de vervolgbijeenkomst op 16 oktober delen wij per mail twee voorbeelden van landschappelijke inpassing met deze groep omwonenden. Tijdens de vervolgbijeenkomst zullen wij aankaarten dat input vanuit de omgeving welkom is in de vorm van een werkgroep, en dat de belangen van de direct omwonenden hierin sterk worden vertegenwoordigd.

Wij hebben dit als een prettig en constructief gesprek ervaren.

Nieuwsbrief: 3 oktober 2023, per mail

Op de bewonersavond van 20 september zijn alle gestelde vragen genoteerd. Deze zijn beantwoord en, gezamenlijk met het verslag van de avond, verstuurd in de nieuwsbrief naar alle opgegeven mailadressen. In de nieuwsbrief zijn ook alle gepresenteerde posters bijgevoegd.

In deze nieuwsbrief zijn ook de datum, tijd en locatie van de vervolgbijeenkomst op 16 oktober aangekondigd.

Contact bewoner Hoendiep Oostzijde: 4 oktober 2023, telefonisch

Telefonisch contact gehad met een bewoner aan Hoendiep Oostzijde. In verband met persoonlijke omstandigheden wilde zij geen keukentafelgesprek. Wel wil ze op de hoogte gehouden worden van het proces en het project. We hebben haar e-mailadres toegevoegd aan de mailinglijst. Aangeboden dat ze altijd persoonlijk contact met ons kan opnemen als er toch zorgen of vragen zijn.

Direct omwonenden: 10 oktober 2023, per mail en post

De direct omwonenden hebben op 10 oktober of per mail of per post bericht gehad over het vormen van een werkgroep rondom het thema landschappelijke inpassing. Hierin hebben wij de omwonenden laten weten dat wij op 16 oktober bewoners uitnodigen om deel te nemen aan deze werkgroep maar daarbij vermelden dat de belangen van de direct omwonenden hierin zwaar meetellen.

Nieuwsbrief: 10 oktober 2023, per mail

In deze nieuwsbrief zijn de datum, tijd en locatie van de vervolgbijeenkomst nogmaals aangekondigd en is de agenda voor de avond gedeeld.

Lokale media: 11 oktober 2023

De datum, tijd en locatie zijn ook in volgende lokale media gedeeld.

- 11 oktober 2023 welkominzuidhorn.nl
(<https://www.welkominzuidhorn.nl/actueel/actueel-zuidhorn/vervolgbijeenkomst-zonnepark-noordhorn/>)
- 11 oktober 2023 westerkwartier.nu
(<https://www.westerkwartier.nu/vervolgbijeenkomst-zonnepark-noordhorn-en-zuidhorn-op-16-oktober-2023/>)

Contact: 10 en 16 oktober 2023, Bewoners Hoendiep Westzijde

Op 10 oktober het verslag gemaild van het keukentafelgesprek op 2 oktober. Op 16 oktober per mail de schetsen gedeeld.

Bewonersavond: 16 oktober 2023, Dörpsstee Noordhorn

Op 16 oktober heeft de vervolgbijeenkomst plaatsgevonden. Hier waren ongeveer 30 bewoners bij aanwezig. In bijlage 2 is het uitgebreide verslag te vinden.

Nieuwsbrief: 20 oktober 2023, per mail

In deze nieuwsbrief hebben wij een terugkoppeling gegeven van de vervolgbijeenkomst op 16 oktober en een reminder voor het aanmelden voor de werkgroepen financiële participatie en landschappelijke inpassing.

Uitnodiging werkgroep Landschappelijke inpassing en Financiële participatie: 10 november 2023, per mail

De werkgroep landschappelijke inpassing heeft 10 leden en de eerste sessie is 6 december om 19.00 uur

De werkgroep financiële participatie heeft 5 leden en de eerste sessie is 17 januari om 19.00 uur

Werkgroepsessie Landschappelijke inpassing: 6 december 2023, Dörpstee Noordhorn

De werksessie landschappelijke inpassing heeft plaatsgevonden op 6 december om 19:00 in de Dörpstee. Het uitgebreide gespreksverslag is te vinden in bijlage 3.

Nieuwsbrief: 18 december 2023, per mail

Op 18 december is een nieuwsbrief verstuurd. Hierin is onder andere aangekondigd dat Novar de voorlopige vergunningsaanvraag 19 december gaat indienen. Ook werden hierin het gespreksverslag van de werkgroepsessie landschappelijke inpassing en de geplande werkgroepsessie financiële participatie gedeeld.

Aankondiging: 18 december 2023, per brief

De direct omwonenden zijn per brief geïnformeerd over het indienen van de vergunning. De volgende adressen hebben een brief ontvangen.

Adres
Van Starckenborghkanaal Noordzijde 51, 9804 TA Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 53, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 57, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 59, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Westzijde 64, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 64A, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 64B, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 60, 9801 TB Zuidhorn
Sloep 50, 9801 RG Zuidhorn
Sloep 9, 9801 RG Zuidhorn
Mokkenburgweg 3, 9804 TC Noordhorn

Werkgroepsessie financiële participatie: 17 januari 2024, Dörpstee Noordhorn

De werksessie financiële participatie heeft plaatsgevonden op 17 januari om 19:00 in de Dörpstee. Het uitgebreide gespreksverslag is te vinden in bijlage 4.

Gesprek: 25 januari 2024, Emmasingel 4 (kantoor Novar)

Tijdens de werkgroepsessie landschappelijke inpassing konden 2 deelnemers niet aanwezig zijn. Beide zijn op 25 januari langsgekomen aan de Emmasingel. Er is door Novar toegelicht wat er op 6 december 2023 tijdens de werkgroepsessie is besproken en wat er tot nu toe met deze input is gedaan. Daarnaast is er geluisterd naar de input van beide bewoonsters. Beide gaven aan een gevoel van volume/diepte te wensen aan de noordkant langs het ommetje en dat een bankje gewenst is. Ook is met 1 van de bewoonsters afgesproken om gezamenlijk het volgende gesprek te voeren met de Provincie Groningen over de inrichting van het ommetje. Om zo te zorgen dat de input van de bewoners wordt meegenomen bij de samenkomst van beide projecten (zonnepark en ommetje).

Terugkoppeling werkgroep financiële participatie: 30 januari 2024, per mail

Op 30 januari is het gespreksverslag gedeeld met de werkgroep financiële participatie (zie bijlage 4). Er waren vanuit de leden van de werkgroep geen op- of aanmerkingen op het verslag. Tegelijkertijd zijn ook de contactgegevens van verschillende coöperaties gedeeld, waarmee de werkgroep contact mee kan opnemen.

Versturen boekje participatie: 20 februari 2024, per post

Verschillende leden van de werkgroep ontvingen graag het participatie informatie boekje fysiek. Deze zijn per post verstuurd.

Contact werkgroep financiële participatie: 26 februari 2024, per mail

Er is contact opgenomen met de werkgroep om te peilen of er al contact met de coöperaties is opgenomen en of er nog informatie vanuit Novar gewenst is. Daarnaast is er nog een coöperatie gedeeld waarmee de werkgroep contact mee kan opnemen.

Contact werkgroep financiële participatie: 27 maart , per mail

Reactie vanuit de werkgroep, zij geven aan dat ze contact gaan opnemen met de coöperaties Burgum en Buitenpost.

Contact werkgroep financiële participatie: 28 maart 2024, per mail

Er is contact opgenomen met de werkgroep om te peilen of er inmiddels al contact is geweest met de coöperaties Burgum en Buitenpost. Daarnaast hebben wij vanuit Novar aangegeven dat wij graag doorgaan met de ontwikkeling en of zij op redelijke termijn verder met ons in gesprek willen over lokaal eigendom.

Contact werkgroep financiële participatie: 2 april 2024 per mail + telefoon

Reactie per mail van één van de leden van de werkgroep. Uit onze mail maakt zij op dat het voorlichtingstraject voltooid is. We hebben telefonisch en per mail aangekaart dat dit zeker niet het geval is. Input over communicatie richting de omgeving nemen wij mee, zo sturen we op korte termijn een nieuwsbrief en zijn wij voornemens om een bericht in de lokale media van Noordhorn en Zuidhorn te plaatsen.

Delen schets werkgroep landschappelijke inpassing: 28 maart 2024, per mail

Er is contact opgenomen met de werkgroep om het inrichtingsplan te delen. Daarin benoemen we ook de batterij die onderdeel is geworden van het plan. In de mail geven we duidelijk aan wat Novar met input uit de werksessies heeft gedaan en hoe dit terugkomt in het ontwerp.

Contact werkgroep landschappelijke inpassing: 8 april 2024, per mail + telefoon

Één van de leden, een vertegenwoordiger, van de werkgroep voor landschappelijke inpassing heeft gereageerd op onze email. Ze twijfelen eraan of Novar wel voldoende onderzoek zal doen naar hoogteverschillen, voordat de hoogte van de grondwal wordt bepaald. Als reactie hierop heeft de omgevingsmanager telefonisch contact opgenomen met de bewoner om aan te geven dat ze samen met de projectmanager zal bespreken hoe Novar dit kan documenteren, zodat de werkgroep hier ook op kan vertrouwen. Dit is per e-mail bevestigd door de projectmanager aan de vertegenwoordiger van de werkgroep.

Nieuwsbrief: 15 april 2024, per mail

Er is een nieuwsbrief verstuurd waarin de huidige stand van zaken en de batterij worden toegelicht. Verder word er een terugblik gegeven op de werkgroepsessie financiële participatie. Het uiteindelijke landschappelijke ontwerp word gedeeld en er wordt vooruit gekeken.

Contact bewoonster: 23 april 2024, per mail

Naar aanleiding van het telefoongesprek, met een lid van de werkgroep financiële participatie, hebben wij een mediabericht opgesteld. Deze hebben wij op 23 april verstuurd naar de bewoonster om de inhoud af te stemmen.

Advertentie De Streekkrant: 30 april 2024, krant

Op 30 april is er een advertentie geplaatst waarin de inloopavond op 13 mei wordt aangekondigd. Hierin worden ook nogmaals de opties voor financiële participatie uitgelicht.

<https://www.destreekkrant.nu/archive> (uitgave van 30 april 2024, week 18).

Het bericht is ook opgepakt door onderstaande media:

- 30 april 2024 Westerkwartier.nu
(<https://www.westerkwartier.nu/novar-organiseert-inloopavond-zonnepark-noordhorn-zuidhorn/>)

Aankondiging informatieavond: 30 april 2024, mail

De werkgroep landschappelijke inpassing is per mail uitgenodigd voor de inloopavond.

Aankondiging en oproep: 30 april 2024, mail

De werkgroep financiële participatie is per mail uitgenodigd voor de inloopavond. Daarnaast is ook nogmaals de oproep gedaan om gezamenlijk in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor financiële participatie.

Nieuwsbrief: 30 april 2024, mail

Op 30 april is er een nieuwsbrief verspreid waarin de inloopavond op 13 mei wordt aangekondigd. Hierin worden ook nogmaals de opties voor financiële participatie uitgelicht.

Aankondiging informatieavond: 1 mei 2024, per brief

De direct omwonenden zijn per brief geïnformeerd over de inloopavond. De volgende adressen hebben een brief ontvangen.

Adres
Van Starckenborghkanaal Noordzijde 51, 9804 TA Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 53, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 57, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Oostzijde 59, 9804 TB Noordhorn
Hoendiep Westzijde 64, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 64A, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 64B, 9801 TB Zuidhorn
Hoendiep Westzijde 60, 9801 TB Zuidhorn
Sloep 50, 9801 RG Zuidhorn
Sloep 9, 9801 RG Zuidhorn
Mokkenburgweg 3, 9804 TC Noordhorn
Mokkenburgweg 5, 9804 TC Noordhorn

Advertentie Het Westerkwartier: 7 mei 2024, krant

Op 7 mei is er een advertentie geplaatst waarin de inloopavond op 13 mei wordt aangekondigd. Hierin worden ook nogmaals de opties voor financiële participatie uitgelicht.

<https://krant.het-westerkwartier.nl/> (uitgave van 7 mei 2024, week 19).

Contact: 7 mei 2024, telefonisch

Er is contact geweest met het actieve lid van de werkgroep om voor te stellen om nieuwe actieve leden te proberen te werven voor de werkgroep financiële participatie. Er is afgesproken dit te doen op de inloopavond van 13 mei, de volgende nieuwsbrief en het lokale krantje Noordhorn Nu.

Contact: 7 mei 2024, mail

Er is een mail verstuurd naar de leden van de werkgroep financiële participatie om aan te kondigen dat wij op de inloopavond, de volgende nieuwsbrief, en lokale media op zullen

roepen tot lid worden van de werkgroep. Dit om hopelijk te komen tot een actief meedenkende werkgroep financiële participatie.

Inloopavond: 13 mei 2024, Dörpsstee Noordhorn

Er is een inloopavond georganiseerd. Het uitgebreid verslag hiervan is te vinden in bijlage 5.

Nieuwsbrief: 6 juni 2024, mail

In deze nieuwsbrief hebben we een terugkoppeling gegeven van de inloopavond van mei.

Nieuwsbrief: 27 augustus 2024, mail

In augustus is er een nieuwsbrief verspreid waarin we geen nieuwe updates vermelden, maar wel aangeven dat we de omgeving op de hoogte houden zodra en ontwikkelingen zijn.

Nieuwsbrief: 7 maart 2025, mail

In maart is er een nieuwsbrief verspreid waarin we de status van de vergunning vermelden.

Overig

Kennismaking Waterschap Noorderzijlvest

Aanwezig: Tjitse Mollema, Jos Hoving, Miron Westerhof

Besproken wat de duurzaamheidsplannen van het waterschap zijn. Tjitse gaf aan dat de routekaart naar klimaatneutraal in 2030 binnenkort wordt gepubliceerd. Dit houdt in, ten opzichte van energieneutraal, dat de energie moet worden opgewekt met eigen assets. Het waterschap wil eerst zelf onderzoeken wat de mogelijkheden zijn op de te ontmantelen rwzi locatie in Zuidhorn. Daarnaast zijn wel nog de opties voor direct leveren besproken. Hier zijn geen verdere acties uit voortgekomen.

Op 6 september hebben wij om een update gevraagd. Hierin werd aangegeven dat er op dit moment nog niets te melden is.

Kennismaking Koopman TransMission Noordhorn

Aanwezig: Sander Leone, Jos Hoving, Wouter Renkema (manager fleet)

Opnieuw kennisgemaakt met Koopman transport en gesproken over de toekomst van de vestiging in Noordhorn. Het zonnepark kan een rol spelen in de verduurzaming van deze locatie, de uiteindelijke vorm van samenwerking is nog niet duidelijk. Koopman heeft de ambitie om de locatie Noordhorn te verhuizen naar de omgeving Leek en de scope van diensten voor Noordhorn is nog niet helemaal duidelijk. Is sowieso beperkter dan wat er nu is, kans is groot dat het alleen een hub wordt voor (elektrische) pakketbezorging in de stad Groningen. Voor dit laatste kan zon-pv geschikt zijn, maar deze wagens rijden overdag (productie zon) en laden s 'avonds en s 'nachts. Er zal dus iets met uitgestelde levering/batterij georganiseerd moeten worden, maar het is nu nog onduidelijk of dit ook kan voor dit wagenpark.

Provincie Groningen

Kennismaking: 6 december 2023

Novar en de Provincie Groningen hebben kennisgemaakt om te spreken over het dorpsommetje in Noordhorn. Novar heeft gevraagd om kaders, welke kunnen worden meegenomen tijdens de werkgroepsessie landschappelijke inpassing. De Provincie gaf aan tevreden te zijn met de locatie als de bewoners hier ook tevreden mee zijn. Afgesproken om de output van de werkgroepsessie te delen.

Bijpraten: 9 januari 2024

Het gespreksverslag van de werkgroepsessie landschappelijke inpassing is, na vaststelling door de bewoners, gedeeld met de Provincie. Er is kort gesproken over de conclusie en vervolg. Afgesproken om elkaar op de hoogte te houden.

Bijpraten: 4 april 2024

Praten over ommetje.

Bijlage 1: Verslag eerste bewonersavond

Verslag bewonersavond

20 september 2023

Zonnepark Noordhorn

Inhoud

1.1 Aanwezig	19
1.2 Inleiding	19
1.3 Afspraken	19
1.4 Terugkoppeling vragen van de bewoners	20
1.5 Bijlage 1: Voorbeelden landschappelijke inpassing	24
1.6 Bijlage 2: Vergunningsprocedure	28

Aanwezigen

Novar:	Miron Westerhof Sander Leone Sjoukje Huitema
Gemeente:	Leon Teeuw Rob Colenbrander
Dorpsbelangen Noordhorn:	Mark Postema Coen Miljoen
Bewoners:	+/- 70

Inleiding

Er waren ongeveer 70 bewoners aanwezig bij de bewonersavond. Tijdens de kick of werd duidelijk dat zij behoefte hadden aan een plenaire bijeenkomst. Op basis van onze communicatie vooraf was de insteek van de avond ook niet helder, waardoor de behoefte aan een plenaire bijeenkomst ook te verwachten was. Op verzoek van de aanwezigen hebben wij onze werkwijze hierop aangepast.

Mark Postema van Dorpsbelangen Noordhorn heeft zichzelf voorgesteld en aangegeven dat zij niet voor of tegen het project zijn. Zij hebben een faciliterende rol en zullen de website [Dorpsbelangen Noordhorn - Dorpsbelangen](#) gebruiken om informatie te verstrekken over de voortgang van het project.

Miron Westerhof heeft het plangebied en het proces toegelicht. Gezamenlijk met Sander Leone hebben zij zo volledig mogelijk antwoord proberen te geven op de vragen vanuit de bewoners.

Leon Teeuw en Rob Colenbrander van de gemeente hebben een toelichting gegeven op het beleid.

In dit verslag hebben we de vragen zo goed mogelijk proberen te beantwoorden. Ontbreken er vragen of zijn er nog opmerkingen op dit verslag dan horen wij dit graag. In de bijlagen de documenten die ook aanwezig waren op de bewonersavond.

Afspraken

1. Bewoners hebben op de bewonersavond hun mailadres achter kunnen laten. We houden de omgeving per e-mail en via onze projectpagina op de hoogte van de ontwikkelingen en communiceren open over het proces.
2. De omgeving kan contact met ons opnemen als er vragen en of opmerkingen zijn. Dit kan via de omgevingsmanager Sjoukje Huitema: sjoukje.huitema@novar.nl.
3. De tweede bewonersavond vindt plaats op **16 oktober om 19:00 uur in de Dörpstee in Noordhorn**. Wij stellen u per e-mail en via onze projectpagina op de hoogte van de invulling van deze avond. Deze avond willen we u, zoals afgesproken, vooral informeren over de onderwerpen financiële participatie en landschappelijk.

Terugkoppeling vragen van de bewoners

1. Wat betekenen de kleuren van de verschillende deelgebieden?

De gemeente Westerkwartier heeft principemedewerking verleend aan de groene percelen naar aanleiding van ons ingediende principeverzoek. Het oranje perceel is onderdeel van het gebiedsproces, aangezien hier namens de gemeente het 'nee, tenzij' principe geldt. Voor de rode percelen ziet de gemeente op dit moment teveel bezwaren om hieraan medewerking te verlenen.

2. Netcapaciteit: Heeft dit zonnepark invloed op onze eigen zonnepanelen?

De bewoners geven aan dat de eigen zonnepanelen nu al regelmatig worden uitgeschakeld.

Zoals afgesproken hebben wij deze vraag intern uitgezet bij onze technische experts. Hieronder hun reactie:

"Huishoudens worden aangesloten op de laagspanningsnetten, het is op deze netten waar zich soms problemen voor doen met teruglevering, wanneer veel huishoudens en bedrijven zonnepanelen hebben, en het laagspanningsnet hier niet op berust is. Dit kan leiden tot spanningsfluctuaties op dit lokale net. Als deze fluctuaties te groot worden stoppen de omvormers ermee.

Zonneparken worden echter rechtstreeks aan op netstations waar van middenspanning naar hoogspanning wordt geschakeld. Laagspanningsnetten worden op schakelstations (5/6 MVA stationnetjes) eerst aangesloten op middenspanningsringen. Deze middenspanningsringen lopen vervolgens naar dezelfde netstations waar Solarfields rechtstreeks met onze zonneparken op aansluiten. Op dit hogere niveau komen de stromen dus in zekere zin samen, maar aangezien de spanningproblemen zich voordoen op lagere niveaus, heeft dit geen verband met onze zonneparken.

De netbeheerder bepaalt bovendien of een zonnepark wel of geen aansluiting kan krijgen, afhankelijk van de netcapaciteit. Er wordt dus geen aansluiting afgegeven voor een zonnepark als hier geen capaciteit is op het net. Voor huishoudens op laagspanningsnetten ontbreekt deze check, waardoor het mogelijk is dat op deze niveaus problemen ontstaan."

3. Hoe wordt de netbeheerder hierbij betrokken? Voert de gemeente deze gesprekken ook met de netbeheerder?

De gemeente Westerkwartier en Novar zullen gezamenlijk in gesprek gaan met Enexis om de noodzaak rondom de netsituatie in Noordhorn en Zuidhorn te benadrukken. Dit gesprek staat op korte termijn gepland. Na dit gesprek zullen wij een terugkoppeling geven.

4. Waar gaan jullie (Novar) het park op aansluiten?

Op dit moment kunnen wij daar nog geen eenduidig antwoord op geven. Wij betrekken u graag vroegtijdig in de planvorming rondom een mogelijk zonnepark. Dit betekent echter dat sommige zaken, waaronder de aansluiting nog niet volledig rond zijn.

5. Hebben jullie (Novar) ook nagedacht over opslag?

Bij Novar kijken wij voor al onze zonprojecten ook naar de opslagmogelijkheden. Of het haalbaar is om bij een zonnepark een opslagmogelijkheid te realiseren is van verschillende factoren afhankelijk. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de grootte van de aansluiting, locatie ten opzichte van het netstation en de mogelijkheid tot het afnemen van elektriciteit. Wij kijken bij het aansluiten van onze parken ook altijd naar andere innovatieve oplossingen. Denk bijvoorbeeld aan het direct leveren naar een grootverbruiker.

6. Heeft de straling van een zonnepark invloed op onze gezondheid?

Het elektromagnetisch veld dat de zonnepanelen zelf opwekken is erg zwak. Om de laagspanning van zonnepanelen geschikt te maken voor het stopcontact is een omvormer nodig. De omvormer zorgt voor een magnetisch veld, dat ruim onder de blootstellinglimiet blijft.

Daarnaast hebben de trafostations een elektromagnetisch veld. Om deze trafostations worden kasten gebouwd waardoor de elektromagnetische straling verlaagd wordt tot ruim onder de blootstellinglimiet. Ter vergelijking en voor de beeldvorming: als men op 3 meter afstand staat van de omvormers en de trafostation is het elektromagnetisch veld vergelijkbaar met dat van een stofzuiger.

7. Krijgen wij straks te maken met de reflectie van de zonnepanelen?

De huidige zonnepanelen hebben een speciale coating die ervoor zorgt dat er zo min mogelijk licht wordt gereflecteerd door de zonnepanelen. Dat gedeelte wat nog wel weerkaatst wordt, is minimaal en treedt slechts op bij een bepaalde hoek ten opzichte van de zonnepanelen. De tijd dat de zon onder deze hoek op de zonnepanelen schijnt, is zeer gering. De eventuele schittering blijft onder landelijke normen en vormt geen gevaar voor verkeer en bewoners.

Daarnaast kan landschappelijke inpassing zoals een haag rondom het zonnepark voorkomen dat eventuele lichtschittering voor hinder in de omgeving kan zorgen.

8. Kan de omgeving meedenken over de landschappelijke inpassing en zijn hier voorbeelden van?

Ja, op de bewonersavond van 20 september hebben wij de eerste signalen opgevangen welke voor de omgeving belangrijk zijn als het gaat om landschappelijke inpassing, zoals het dorpsommetje en het zicht op het park. Daarnaast hebben wij ook input opgehaald bij direct omwonenden. Deze input hebben wij meegenomen bij het opstellen van eerste schetsen welke wij meenemen naar de informatieavond op 16 oktober.

Voorbeelden van enkele opties voor landschappelijk inpassing zijn te vinden in bijlage 1.

9. Het is een populair wandelgebied, houden jullie hier rekening mee? *Bewoners geven aan dat de provincie hier al plannen heeft voor een wandelpad.* In hoeverre zijn wij daarvan op de hoogte?
Ja, wij zijn hiervan op de hoogte. Dit zijn signalen die wij vanuit de gemeenten en bewoners meekrijgen. Wij houden hier in het ontwerp rekening mee.
10. Kunnen we de zonneparken ook in greppels bouwen zodat deze lager komen te liggen?
Wij kijken bij het ontwerp van een zonnepark hoe we deze het beste kunnen inpassen in het landschap, waarbij we impact op de omgeving (ecologie en bewoners) zo minimaal mogelijk houden. Wij kunnen de panelen niet altijd lager bij de grond plaatsen in verband met de ruimte die onder de panelen nodig is voor onderhoud en licht op de bodem. De minimale hoogte aan de onderzijde van een rek met panelen dient 70 cm te zijn.
11. Als blijkt dat er na deze bewoners avond veel weerstand is? Is er dan een kans dat jullie nu al de stekker eruit trekken?
Op dit moment staan wij aan het begin van het omgevingsproces. Wij nodigen u uit om mee te denken in de plannen. Dit betekent niet dat u daarmee instemt met de plannen. Uiteraard bent u altijd in uw recht om bezwaar te maken tegen de plannen. Ook als u heeft meegedacht tijdens de planvorming.
12. Hoe en wanneer kunnen wij bezwaar maken?
Niet iedereen is het altijd eens met ontwikkelingen die in zijn of haar woon- of werkomgeving gebeuren. Dat begrijpen wij heel goed. Heeft u vragen of zorgen over de komst van het zonnepark, dan vragen wij u vriendelijk om contact met ons op te nemen. Wij gaan graag met u in gesprek om samen op zoek te gaan naar een oplossing. Komen wij er samen niet uit? Dan kunt u bij de gemeente een zienswijze of bezwaar indienen op het (voorgenomen) besluit van de gemeente om het bestemmingsplan te wijzigen of een tijdelijke omgevingsvergunning af te geven. Zij besluiten dan of uw bezwaren terecht zijn. Dit kunt u pas doen als wij officieel een verzoek voor de ontwikkeling van het zonnepark hebben ingediend bij de gemeente. Wij zullen transparant communiceren over het moment van indienen van de vergunningsaanvraag. In bijlage 2 vindt u een schematische en versimpelde weergave van de vergunningsprocedure.
13. Hebben wij de industrieterreinen ook meegenomen in dit plan?
Ja, wij zijn in gesprek geweest om te kijken of er eventuele 'koppelkansen' voor de afname van elektriciteit te vormen zijn tussen het nabij gelegen industrieterrein Mokkenburg en het zonnepark. Op dit moment zien wij geen directe koppelkansen voor de afname van elektriciteit.
14. Waarom kiezen jullie voor deze locatie en waarom de keuze voor landbouwgrond?
We beseffen dat er verschillende meningen zijn over het gebruik van landbouwgrond voor een zonnepark. Toch vinden we het verantwoord om een plan te maken voor dit zonnepark. Het gebruik van landbouwgrond voor zonneparken is niet te vermijden als we als Nederland willen zorgen dat we onze duurzaamheidsdoelstellingen halen. De transitie naar een duurzame

energievoorziening vraagt veel ruimte en zal het Nederlandse landschap op veel plekken veranderen. Ook zullen bepaalde stukken grond anders worden benut dan voorheen. De betreffende grondeigenaren zijn bereid hieraan mee te werken.

15. Waarom niet eerst alle daken vol leggen?

Zeker, de daken moeten ook vol! Met zon op dak (en zon op restgrond en bijvoorbeeld parkeerplaatsen) kan maar een deel van de duurzame energie opgewekt worden in verhouding tot wat nodig is. Nederland staat voor een grote opgave om de energievoorziening te verduurzamen. Particulieren, agrariërs, bedrijven, velen zijn al druk bezig met verduurzamen. Dat is goed en nodig. Willen we de energiedoelen halen, dan moeten we naar alle verschillende manieren van duurzame energie kijken. Zowel windmolens, geothermie, biomassa, zonnepanelen op daken als naar zonnepanelen op velden.

Ook is niet elk (bedrijfs)dak zonder meer geschikt voor zonnepanelen. Zo is een belangrijk aandachtspunt of de constructie het extra gewicht van de zonnepanelen wel kan dragen.

16. Waarom kiezen we hier niet voor warmte opslag?

Voor de distributie van warmte is het belangrijk dat er een afnemer dicht in de buurt aanwezig is. Nabij Noordhorn is geen warmtenetwerk of andere afnemer van een grote hoeveelheid warmte aanwezig. Voor zo ver bij ons bekend is liggen er voor in de nabije toekomst geen plannen voor een warmtenetwerk nabij Noordhorn.

17. In de toekomst gaat de waterzuivering weg en komen hier woningen, houden jullie hier rekening mee?

Wij hebben recent contact gehad met het waterschap. Voor zover wij op de hoogte zijn is het nog onduidelijk wat de plannen zijn voor de desbetreffende locatie.

18. Hoe toetst de gemeente het participatieproces?

Mochten er vragen zijn aan de gemeente over het beleid, het vergunningsproces, toetsing van bepaalde onderdelen, etc. Met deze vragen kunt u terecht bij Leon Teeuw (leon.teeuw@westerkwartier.nl) en/of Rob Colenbrander (rob.colenbrander@witteveenbos.com).

19. Betrekken jullie alleen Noordhorn bij de ontwikkeling van het zonnepark?

Nee, het zonnepark ligt technisch gezien in Noordhorn maar wij betrekken de gehele omgeving bij de ontwikkeling. Deze omgeving bestaat uit bewoners uit zowel Noordhorn als Zuidhorn. Daarom hebben wij zowel de direct omwonenden in Noordhorn als Zuidhorn benaderd voor keukentafelgesprekken. Ook is er gekozen om de advertenties voor de bewonersavond te plaatsen in weekbladen welke in beide dorpen worden verspreid en is iedereen uiteraard welkom op de informatieavonden.

Bijlage 1: Voorbeelden landschappelijke inpassing

Grondwal waarachter het park ingepast ligt:

Grondwal vanuit het park, hek verscholen achter de grondwal:

Grondwal vanaf de zijkant:

Hek verscholen achter de struiken/bossage:

Watergang naast het park:

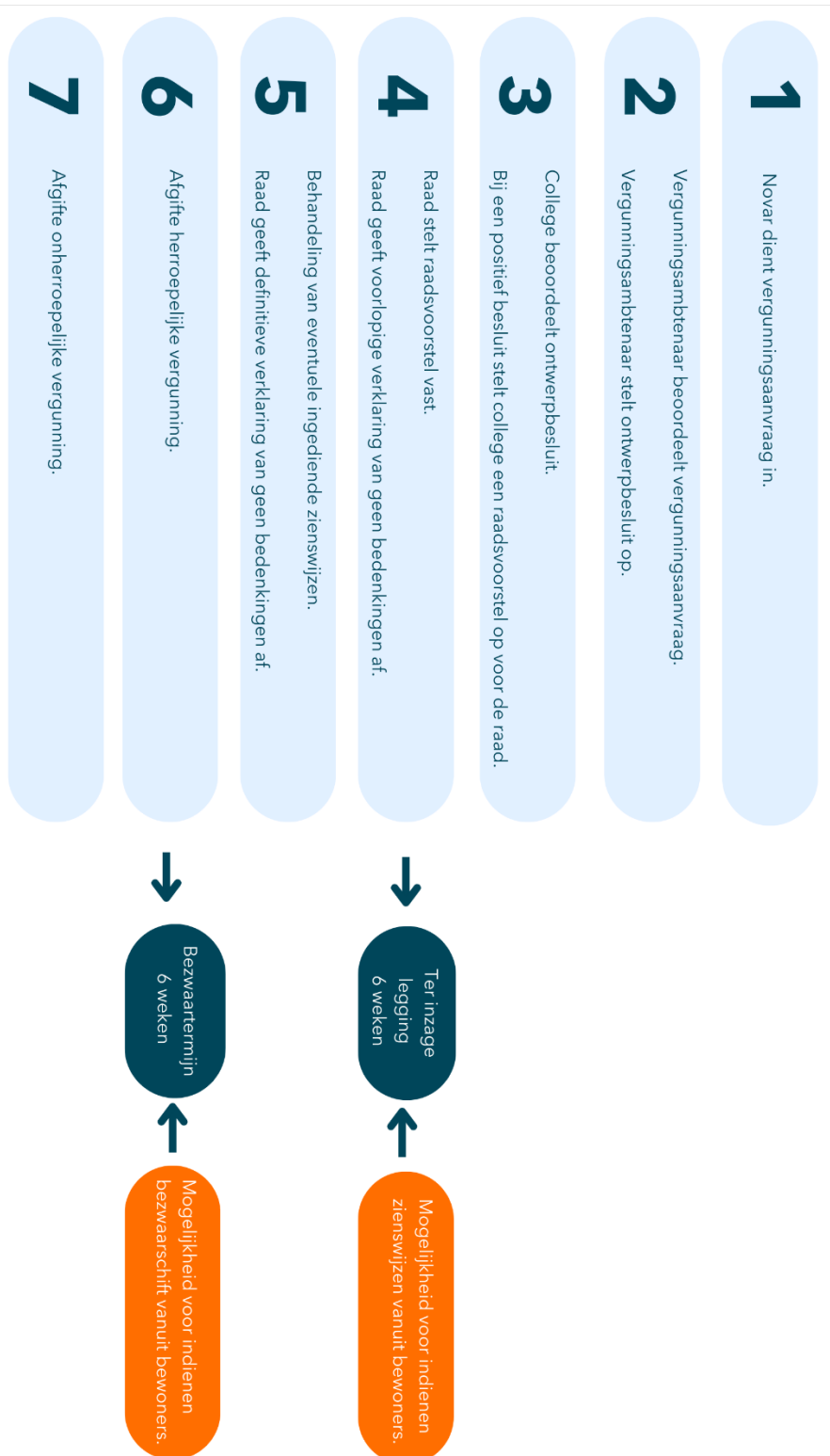
Fruitbomen naast het park:

Fietsenrekken naast het park:

Bijlage 2: Vergunningsprocedure

Bijlage 2: Verslag tweede bewonersavond

Verslag bewonersavond

16 oktober 2023

Zonnepark Noordhorn nabij
Zuidhorn

Inhoud

1.1 Aanwezig	32
1.2 Inleiding	32
1.3 Afspraken	32
1.4 Verslag agendapunten	33
1.5 Bijlage 1: Schetsen en doorsnedes landschappelijke inpassing	36

Aanwezigen

Novar:	Miron Westerhof Sander Leone Sjoukje Huitema Anne Mensinga Jos Hoving
Gemeente:	Rob Colenbrander
Dorpsbelangen Noordhorn:	Mark Postema Coen Miljoen
Bewoners:	+/- 30

Inleiding

Er waren ongeveer 30 bewoners aanwezig bij de bewonersavond. Sjoukje Huitema opende de avond en heeft de aanleiding van deze vervolgbewonersavond toegelicht en aangegeven welke informatie Novar deze avond wil delen aan de hand van de agenda.

Aan de hand van de agenda punten zullen we in dit verslag een korte terugkoppeling geven op de onderwerpen en de meest gestelde vragen hierover.

Ontbreken er vragen of zijn er nog opmerkingen op dit verslag dan horen wij dit graag. In de bijlagen de documenten die ook aanwezig waren op de bewonersavond.

Afspraken

1. Bewoners hebben op de bewonersavond hun mailadres achter kunnen laten voor de algemene nieuwsbrief. We houden de omgeving per e-mail en via onze projectpagina op de hoogte van de ontwikkelingen en communiceren open over het proces.
2. Bewoners kunnen zich **voor 26 oktober** via omgeving@novar.nl aanmelden voor de werkgroepen:
 - 1) Financiële participatie
 - 2) Landschappelijke inpassing
 Voor vragen over deze werkgroepen kunnen bewoners contact opnemen met de omgevingsmanager Sjoukje Huitema.
3. De omgeving kan contact met ons opnemen als er vragen en/of opmerkingen zijn. Dit kan via de omgevingsmanager Sjoukje Huitema: sjoukje.huitema@novar.nl.
4. De gemeente deelt de beleidsstukken via de nieuwsbrief van Novar. De gemeente gaat een toelichting geven op de verlening van wel of geen principemedewerking aan de verschillende percelen.

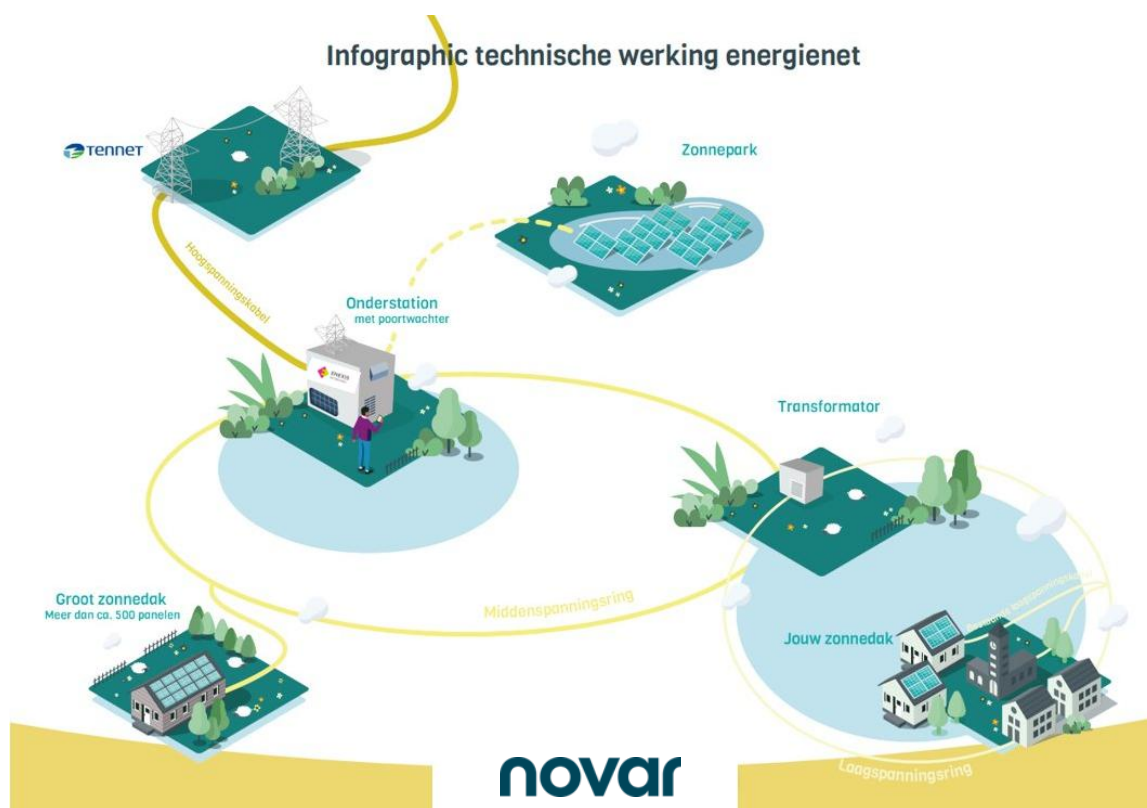
Verslag agendapunten

1. Terugblik

Miron heeft een korte terugkoppeling gegeven op het verslag van 20 september. [Via deze link kunt u het verslag teruglezen.](#)

Spanningsproblematiek

Tijdens de vorige bewonersavond was de spanningsproblematiek een grote zorg van de omwonenden. Miron heeft tijdens deze bewonersavond de uitleg van onze technische expert teruggekoppeld aan de hand van onderstaande infographic.

Verder is er toegelicht dat de gemeente in gesprek gaat met Enexis over de huidige spanningsproblematiek. Bij dit gesprek sluit Novar ook aan, echter vanuit het projectbelang. Goed om te weten dat Enexis onafhankelijk opereert en dat Novar daarom geen directe invloed uitoefenen op Enexis.

Lichtreflectie

Tijdens de vorige bewonersavond was lichtreflectie een zorg van de omwonenden, vooral voor de direct omwonenden. Miron heeft uitgelegd op welke manier Novar eventuele schittering minimaliseert, onder andere door een coating op de panelen, de plaatsing van de panelen ten opzichte van de omgeving en de landschappelijke inpassing. Daarnaast is er tijdens deze bewonersavond medegedeeld dat Novar hierover in gesprek is met de direct omwonenden en dat hun zorg daarin zwaar wordt meegenomen in het landschappelijke inpassingsplan.

2. Financiële participatie

Miron heeft het onderwerp financiële participatie toegelicht. In de basis zijn er 2 opties.

50% lokaal eigenaarschap:

Allereerst is het streven om 50% lokaal eigenaarschap te realiseren. Dit wordt gerealiseerd doordat een nader te bepalen partij voor 50% van de lasten instapt in het project. Dit betekent ook dat deze partij 50% van de lusten ontvangt.

Omgevingsfonds:

Mocht er geen partij bestaan of ontstaan die het 50% lokaal eigenaarschap wil/kan realiseren. Dan is het alternatief een omgevingsfonds. Hierbij wordt er een bepaald bedrag, afhankelijk van de opgewekte energie, in een fonds afgedragen. Dit fonds kan beheerd worden door een nader te bepalen partij of de gemeente.

De gemaakte afspraken worden in anterieure overeenkomsten met de gemeente vastgelegd.

50% van de lasten, wat betekent dat?

Novar werkt met een bankfinanciering, echter is een eis van de bank dat er ook eigen vermogen wordt ingelegd. Laten we zeggen dat een project in totaal 10 miljoen kost. De bank financiert dan ongeveer 70%, dus 7 miljoen. Dan blijft er nog 30%, dus 3 miljoen over om zelf in te leggen. In het geval van 50% lokaal eigenaarschap (50% van de aandelen in het zonnepark) zouden de lokale partij en Novar gezamenlijk de resterende 30% invullen door beide 15% van het totaal in te leggen, dus beide 1,5 miljoen.

Hoe werkt dit dan met het omgevingsfonds? Financiert Novar dit dan voor 100%?

Dat klopt. In het geval dat 50% lokaal eigenaarschap niet haalbaar is dan is het omgevingsfonds het alternatief. In dat geval financiert Novar de bovenstaande 30% volledig zelf.

Kunnen we particulier investeren?

Er is in het participatieplan afgesproken dat 50% lokaal eigendom eerste keus is voor de invulling van financiële participatie. Particulier investeren in de vorm van obligaties valt vaak qua rendement voor de investerende partij (de particulier) erg tegen. Maar mochten hier veel vragen naar komen, dan kan Novar altijd kijken wat hier haalbaar in is.

Hoe werkt de SDE++ regeling?

De SDE++ (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) subsidie is een regeling die elk jaar voor een bepaalde tijd 'open' gaat. Meestal is dit rond september. De ronde van dit jaar is inmiddels gesloten. De SDE++ is een exploitatiesubsidie. Dat betekent dat Novar een subsidie ontvangt tijdens de periode dat de installatie in gebruik is (de exploitatieperiode). De hoogte van deze subsidie hangt af van de marktprijs en de werkelijke hoeveelheid hernieuwbare energie die opwekt wordt. De SDE++ is een subsidie voor de onrendabele top en geeft Novar een basis zekerheid voor een periode van 15 jaar. Dit betekent dat bij lage

energieprijzen wij van een basisvergoeding kunnen uitgaan. Bij hoge energieprijzen is het mogelijk dat het subsidievoorschot €0 is.

Heeft de werkgroep ook invloed op een mogelijk andere locatie?

Wij zijn op dit moment bezig met de ontwikkeling voor de genoemde locatie. De werkgroepen gaan over het meedenken over het huidige plan.

3. Landschappelijke inpassing

De eerste concept versies van de schets en doorsnedes zijn gepresenteerd door Miron. Deze zijn te vinden in bijlage 1.

Wat zijn de frequenties van de nulmetingen?

3 keer binnen het broed/bloei-seizoen.

Kunnen reeën nog op het park komen?

Ja, hier houden we rekening mee met de keuze voor het type hekwerk.

Wat gebeurt er als de exploitatietermijn afloopt?

Wij hebben contractueel opruimingsplicht. Dus na de exploitatietermijn (gemiddeld 25-30 jaar) ruimten wij het park op.

Hoe hoog komen de panelen?

Wij hebben voor deze locatie nog geen technische tekening. Gemiddeld komen de percelen tussen de 1,90 meter en 2,10 meter hoogte.

Wie doet het beheer van de parken?

Wij hebben een eigen beheerafdeling. Zij coördineren het commerciële en technische beheer. Voor bijvoorbeeld de groenvoorziening besteden wij zoveel mogelijk lokaal aan om lokaal werkgelegenheid te bieden.

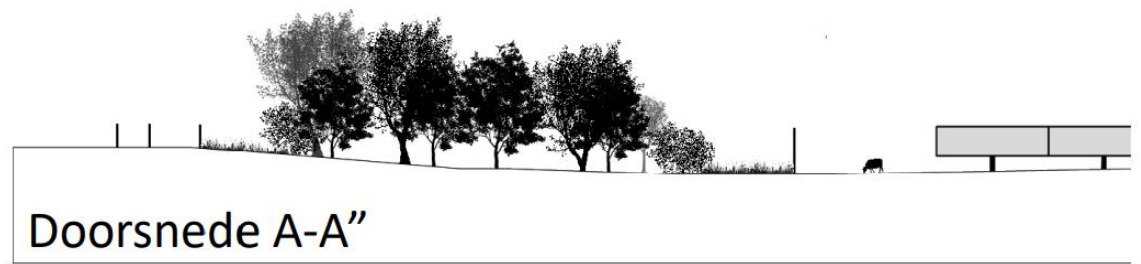
4. Afronding

Bijgevoegd aan de nieuwsbrief is het beleidsdocument van de gemeente Westerkwartier te vinden. Verder gaat de gemeente een toelichting geven op de verlening van wel of geen principemedewerking aan de verschillende percelen. Dit volgt in de volgende nieuwsbrief. Heeft u tussentijds vragen aan de gemeente dan kunt u deze stellen aan Leon Teeuw (leon.teeuw@westerkwartier.nl) en/of Rob Colenbrander (rob.colenbrander@witteveenbos.com).

Bijlage 1: Schetsen en doorsnedes landschappelijke inpassing

Doorsnede 1 (A-A)

Doorsnede 2 (B-B)

Doorsnede 3 (C-C)

Bijlage 3: Gespreksverslag werkgroep landschappelijke inpassing

Aanwezigen

Novar:	Sjoukje Huitema Jade Sinkgraven Miron Westerhof
Bewoners:	8 bewoners
Eelerwoude:	Hendrik van Beek

Inleiding

De werkgroep sessie vond plaats in de Dörpsstee in Noordhorn op 6 december 2023 van 19:00 tot 21:00.

Miron Westerhof opende de avond met het voorstellen van de aanwezigen vanuit Novar en Eelerwoude. Ze benadrukte nogmaals dat het meedenken in, en input leveren aan, de plannen voor haar niet een signaal is dat een ieder dan voor de plannen is. Ze bedankte daarom de deelnemers voor hun aanwezigheid en het feit dat zij bereid zijn hun input te leveren aan de plannen. Daarnaast werd er gevraagd deze avond, i.v.m. de aanwezigheid en beschikbaarheid van de landschapsarchitect, het te hebben over de landschappelijke inpassing en overige vragen even te bewaren voor een later moment.

Miron Westerhof nam de deelnemers mee in enkele kaders waaraan Novar zich committeert of welke zijn meegegeven in eerdere gesprekken met de gemeente en/of provincie.

- Transformator station bij voorkeur aan de oostzijde (gemeente/provincie)
- Toegangshek bij voorkeur aan de oostzijde (gemeente/provincie)
- Westzijde volledig uit het zicht (gemeente/provincie)
- Dorp tevreden met ommetje (provincie)
- Ten minste 25% landschappelijke inpassing (gedragscode zon op land)
- Rekening houden met ecologie (quicksan flora en fauna)

Hendrik van Beek gaf eerst een inleidend verhaal met beleidsanalyse, de historie van de locatie en hoe hier landschappelijk tegenaan gekeken wordt. Hij liet vervolgens enkele visualisaties zien vanaf de zuidzijde van het Van Starckenborghkanaal en het nieuw aan te leggen recreatieve pad. [Daarna werd de eerste concept schets van de landschappelijke inpassing gepresenteerd.](#) Ondertussen stelden de deelnemers van de werkgroep vragen en gaven ze input. De avond eindigde met het schetsen op het eerste concept.

Voorstel Eelerwoude

Noordzijde

- De verhoogde spoorlijn aan de noordzijde van de zonnevelden zorgt voor een visuele afscherming van de zonnevelden vanuit het noorden.
- Nieuw recreatief pad langs de spoordijk (initiatief vanuit de provincie).

- De zone tussen het spoor en het zonneveld wordt ingericht ten behoeve van de ecologie en recreatie.
- Een ruigte strook met 'vogelbosjes' zorgt er voor dat de zonnepanelen afgeschermd worden van het nieuwe recreatieve pad.

Oostzijde

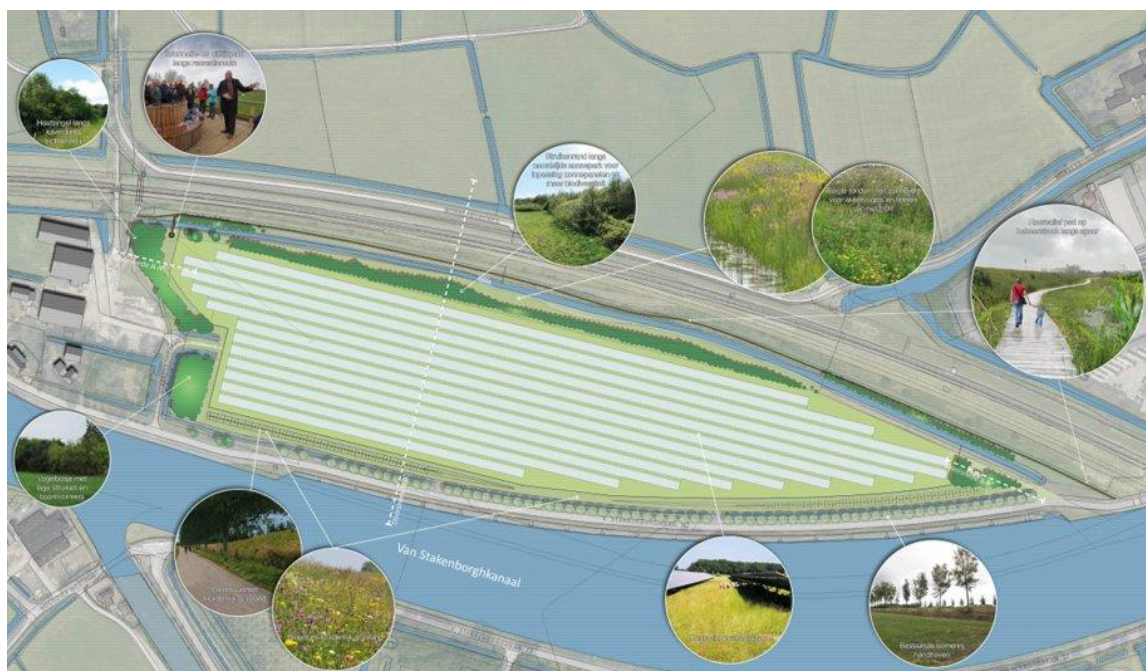
- De technische elementen buiten het hekwerk aan de oostzijde van het terrein, worden ingepast met inheems struikgewas (vogelbosje).
- Een toegangsweg vanaf het Van Starckenborghkanaal naar het zonnepark ontsluit het park en zorgt voor de toegang naar het transformatorhuisje.

Zuidzijde

- Langs de zuidkant van het zonneveld wordt een grondwal van +/- 2,50m hoogte aangelegd en ingezaaid met een bloemrijke kruidenvegetatie.
- Vanwege het beheer is hier geen ruimte voor struikgewas en wordt het ingericht met een kruidenrijk grasvegetatie.
- De huidige bomenlaan met essen blijft uiteraard gehandhaafd en zorgt voor afscherming van het zonneveld.

Westzijde

- Om overlast door het zonnepark en wandelaars te voorkomen, wordt de westrand ingepast met een houtsingel en 'vogelbosje' met inheemse struiken.
- Deze groene rand sluit aan bij hoe, vanuit cultuurhistorisch oogpunt, erven vaak omrand waren met beplanting en draagt bij aan de kleinschaligheid rond het erf.
- Het tijdelijke pad langs het erf wordt verwijderd en verlegd langs de spoordijk.

Afbeelding 1: Concept schets landschappelijke inpassing

Input

Noordzijde

- Enkelen geven aan graag het 'ommetje' aan de Noordkant te realiseren. Aangezien dit al jaren is afgesproken met de provincie.
- Deelnemers willen geen 'tunnel' gevoel aan de noordzijde.
- Novar: Wellicht een rustpunt en informatiepunt langs het 'ommetje'?

Zuidzijde

- Grondwal zo hoog mogelijk zodat de panelen uit het zicht zijn. Maar zo laag mogelijk als dat nodig is om dit effect te bereiken. Graag meten welke hoogte nodig is, aangezien projectlocatie iets hoger ligt dan het Van Starckenborghkanaal.
- Zicht op de kerktoren en de molen is belangrijk.
- Is het aanleggen van een (schelpen)paadje aan de zuidzijde, als toevoeging op het ommetje aan de noordzijde, een optie?
- Bij de grondwallen rekening houden met de zichtlijnen vanuit de woningen aan de zuidkant van het Van Starckenborghkanaal.

Westzijde

- Bewoners aan de westzijde van het projectgebied geven aan graag via die zijde naar het tunneltje/'ommetje' te kunnen wandelen. Aangezien zij anders, om gebruik te maken van het ommetje, tot aan de spoorbrug over de weg moeten lopen.

Algemene vragen

- Staat er in de RES een minimale afstand tot woningen?
 - o Nee. Wel wordt er in het ontwerp rekening gehouden met de locatie van de technische installaties. Daarom staan deze aan de oostzijde ingetekend op de concept schets landschappelijke inpassing (afbeelding 1).
- Worden we op de hoogte gebracht van het vergunningsproces?
 - o Ja, dit hebben we ook toegezegd op de eerste bewonersavond. Via de nieuwsbrief stellen we iedereen op de hoogte van het proces.
- Wordt er gewerkt met wintergroene beplanting?
 - o Er wordt gewerkt met inheemse soorten. Hier zitten wel wintergroene opties tussen maar niet alle zijn wintergroen. Daarnaast wordt er gekeken welke beplanting gebiedseigen is. Niet elke soort kan groeien in dit gebied. Bijvoorbeeld doordat het een te droog of te nat gebied is voor dat type beplanting, of dat het type grond niet geschikt is.
 - o Er wordt gewerkt met een aantal meter brede beplanting. Doordat het erg begroeid wordt voorkomt dit ook in de winter het uitzicht op de panelen sterk.
 - o Op de grondwal wordt kruidenrijk gras ingezaaid, wat groen is in de winter en kleurrijk in de zomer.
- Verdwijnt het 'ommetje' na opruiming van het zonnepark, als deze aan de zuidkant wordt aangelegd?
 - o Ja. Wij hebben contractuele opruimingsplicht. Hier valt niet alleen het zonnepark onder, maar ook de landschappelijke inpassing. Na de

exploitatieperiode wordt de projectlocatie afgeleverd zoals Novar deze heeft aangetroffen.

- Hoeveel procent van de projectlocatie blijft onbedekt van zonnepanelen?
 - o Novar heeft de 'gedragscode zon op land' ondertekend. Hierin staat dat tenminste 25% van de projectlocatie onbedekt moet blijven van zonnepanelen. Dit is ook toegelicht op de bewonersavond van 20 september 2023.

Afspraken/acties en vervolg

- Er zal worden gekeken om, waar mogelijk, voor wintergroene beplanting te kiezen.
- Novar gaat in gesprek met de betrokken partijen over de ontsluiting op het 'ommetje' voor woningen aan de westzijde en de aanleg van een (schelpen)paadje aan de zuidkant.
- Zodra het landschappelijke ontwerp is vastgesteld zal er grondig worden gekeken hoe hoog de grondwal moet worden voor het gewenste effect.
- Via de nieuwsbrief wordt iedereen geïnformeerd over het verloop van het vergunningsproces.
- De uitkomst van de avond is input voor het landschappelijke inpassingsplan.
- De uitkomst van de avond is input voor het volgende maatwerkgesprek (ergens begin 2024).
- De uitkomst van de avond wordt ook besproken met andere belanghebbenden o.a. Waterschap Noorderzijlvest.

Visualisaties

Noordzijde

Afbeelding 2: Strook onder talud, aangekocht door de provincie voor het realiseren van het 'ommetje'

Afbeelding 3: Concept inpassing 'ommetje'

Zuidzijde (A)

Afbeelding 4: Huidig uitzicht vanuit oostelijke richting vanaf Van Starkenborgh Zuidzijde

Afbeelding 5: Concept inpassing vanuit oostelijke richting vanaf Van Starkenborgh Zuidzijde

Zuidzijde (B)

Afbeelding 6: Huidig uitzicht vanuit westelijke richting vanaf Van Starckenborgh Zuidzijde

Afbeelding 7: Concept inpassing vanuit westelijke richting vanaf Van Starckenborgh Zuidzijde

Bijlage 4: Gespreksverslag werkgroep financiële participatie

Aanwezigen

Novar:	Sjoukje Huitema Pieter Melle van der Meulen Miron Westerhof
Bewoners:	5 bewoners (alle deelnemers werkgroep)

Inleiding

De werkgroep sessie vond plaats in de Dörspsstee in Noordhorn op 17 januari 2024 van 19:00 tot 21:00.

Miron Westerhof opende de avond met het voorstellen van de aanwezigen vanuit Novar. Ze bedankte de deelnemers voor hun aanwezigheid en het feit dat zij bereid zijn hun input te leveren aan de plannen. Het doel van de avond werd toegelicht.

Pieter Melle lichtte toe waar financiële participatie vandaan komt. Hij legde aan de hand van een presentatie uit welke mogelijkheden hierin zijn en wat daarin de rol kan zijn van de bewoners. Tussendoor stelden de deelnemers van de werkgroep vragen.

Vragen (waarop wij zouden terugkomen)

1. Wat zijn de verhoudingen in aandelen van Novar en DIF in Novar?

DIF is sinds eind 2023 investeerder in Novar. DIF is het Dutch Investment Fund. De naam zegt het al een beetje, DIF is een investeringsmaatschappij. De bestuurders van Novar zijn daarom nog steeds de 3 Nederlandse directeuren. Door de financiële investering van DIF kunnen wij onze projecten uiteindelijk ook bouwen. De exacte verhoudingen van aandelen zijn 60% DIF en 40% Novar.

2. Hoe dek je de kosten als er geen inkomen is vanuit het zonnepark?

Er wordt door de bank een Due Diligence (DD) uitgevoerd. Hierin wordt gecheckt of alles goed geregeld is. Dit wordt gedaan door onafhankelijke, externe partijen (zoals een DLA, Eversheds). Er wordt onder andere op de onderstaande zaken gecheckt:

- Verzekering – is het park goed verzekerd tegen schade, diefstal etc.
- Technisch – check op de technische tekeningen en op de oplevering van het zonnepark. Er wordt onder andere ook gecheckt of wij afspraken met de bouwer/onderhoudspartij hebben gemaakt over minimale productie etc. Dus als het park niet goed werkt, dan kunnen we dit claimen.
- Legal – check op alle contracten en afspraken die zijn gemaakt: met PPA partij (afnemer van de energie), met de verzekeraar, etc. Alle contracten worden door een specialist (extern) bekeken.

3. Is de SDE++ subsidie voldoende om de basiskosten te dekken?

Tegenwoordig niet altijd. Dit proberen we wel af te dekken met afspraken met de PPA partij (afnemer van de energie).

4. Naar hoeveel rendement streeft Novar?

Het liefst hebben wij een rendement van minimaal 8% á 10%, met als minimale ondergrens 6%.

Afspraken

1. Novar deelt de subsidieregeling van gemeente Westerkwartier voor energie collectieven.

Zie link: <https://www.westerkwartier.nl/subsidieregeling-energiecollectieven>

2. Novar deelt de contactgegevens van verschillende coöperaties waarmee wij samenwerken, dienende als referentie voor de werkgroep.

Bij het rondsturen van deze terugkoppeling is een referentie gedeeld in de mail.
Andere referenties volgen.

3. Novar deelt de emailadressen van de deelnemers met elkaar.

Bij het rondsturen van de terugkoppeling aan de deelnemers zijn alle mailadressen te vinden in de adresbalk.

4. De deelnemers nemen contact op met de aangeleverde coöperatie(s).

5. De bewoners laten de informatie even landen en denken na of zij verder in gesprek willen over het eventueel oprichten van een coöperatie, dan wel voor het invullen van het lokaal eigendom of het beheren van een gebiedsfonds.

6. Novar vraagt adressen op bij de deelnemers voor het verzenden van de informatieboekjes.

7. Beide partijen nemen binnenkort weer contact met elkaar op.

Bijlage 5: Verslag inloopavond

Aanwezigen

Novar:	Anouk Grobbee Jos Hoving Paul van Velzen Jade Sinkgraven Sander Leone Miron Westerhof
Gemeente:	Leon Teeuw Rob Colenbrander
Provincie:	Leonie Bekkema-Hommes
Bewoners:	+/- 25

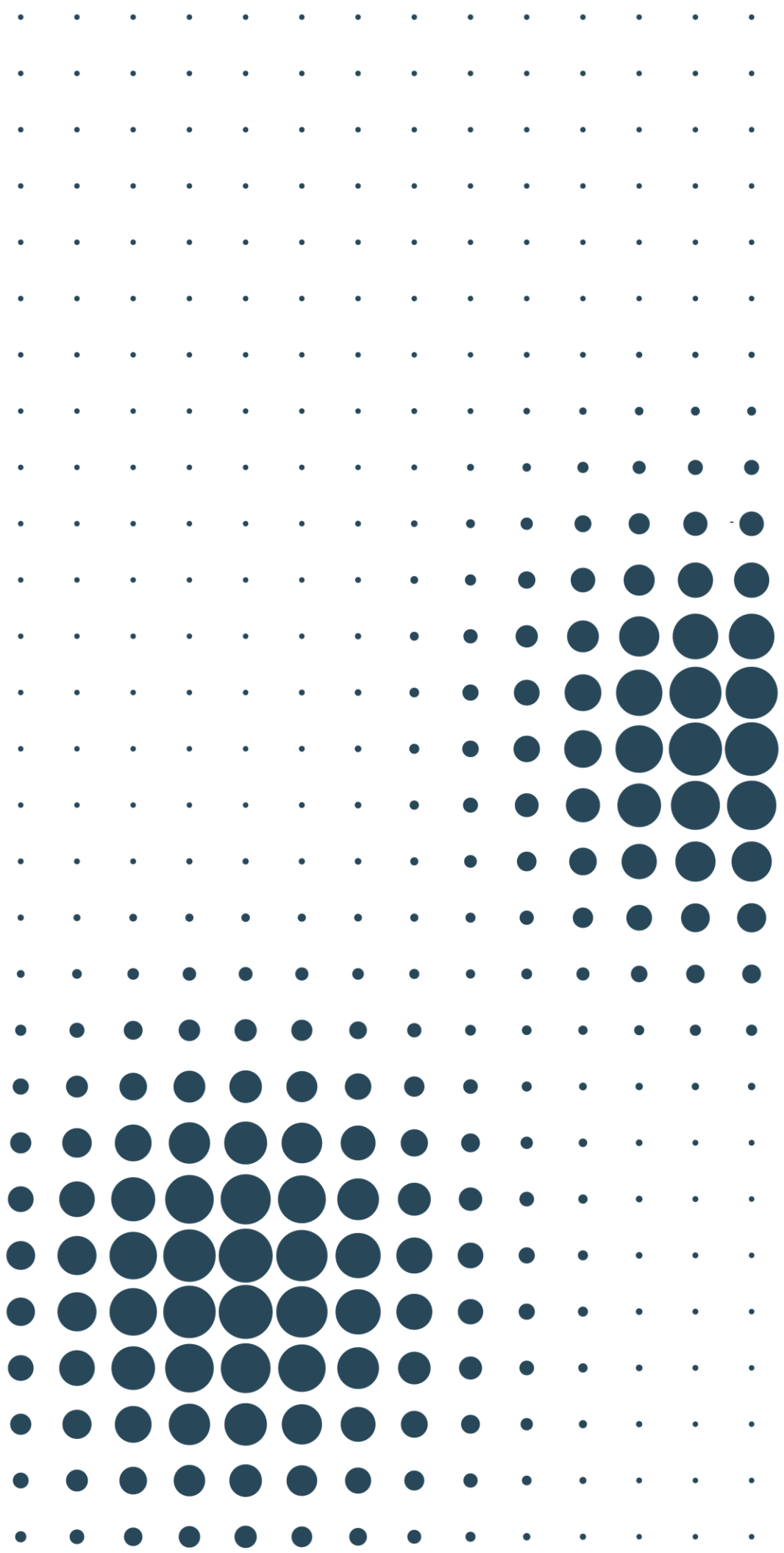
Samenvatting

Tijdens de inloopavond zijn er ongeveer 25 bewoners langs geweest om de definitieve stukken te komen bekijken en om vragen te stellen aan de aanwezige collega's. De volgende onderwerpen werden gepresenteerd:

- Batterij
- Vergunningsproces batterij
- Ecologie
- Projectdetails
- Landschappelijk ontwerp
- Procesparticipatie
- Financiële participatie
- Vergunningsproces
- Ommetje (vragen konden worden gesteld aan de Provincie)

We hebben gesproken met bewoners met allen hun eigen mening over de komst van het park. Over het algemeen hebben wij interessante inhoudelijke gesprekken gevoerd en was de sfeer goed en constructief.

Er zijn voor het vraagstuk ecologie nog wat vervolgspraken gemaakt om te kijken of dit nog kan worden verwerkt in het ontwerp, hierbij is geen garantie gegeven dat dit mogelijk is aangezien hier meerdere stakeholders bij betrokken zijn.

novar

Emmasingel 4
9726 AH Groningen
Nederland

+31 (0)85 30 30 850
info@novar.nl
novar.nl

KvK 62896245

Getting new
energy done.